

*“No social justice
without decent work”*

ILO Director-General, Gilbert F. HOUNGBO

JAARVERSLAG | 2023

SUMMARY

Voorwoord voorzitter BIS.....	3
Het jaar 2023.....	4
Vakbonden & SDGs.....	7
Partnerschappen.....	8
Zuid-Afrika.....	11
Burkina Faso.....	13
Burundi.....	15
Senegal.....	17
Samenwerking ITUC-Africa.....	19
Sector Fund.....	20
BIS in cijfers.....	21
Integriteit.....	21
Vooruitkijken naar 2024.....	22
Team.....	22

VOORWOORD

In 2003 ging het eerste meerjarenprogramma van de vzw BIS van start, met medefinanciering van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. Vandaag **20 jaar later** vieren wij met trots de verwezenlijken die vzw BIS in samenwerking met de ACLVB en de verschillende partnerorganisaties heeft bereikt.

We hebben vanaf het begin besloten dat BIS-MSI haar focus zou leggen op solidariteitsprogramma's met collega-vakbonden van het Afrikaanse continent. Gedurende deze periode hebben we meerdere meerjarenprogramma's ontwikkeld met verschillende partnerorganisaties, met een totale solidariteitssteun van 17,8 miljoen euro over het 20 jaar!

Ook in het jaar 2023 besteden wij ruime aandacht aan lobby- en belangenverdedigingswerk. We blijven niet alleen strijden om waardig werk als prioritair thema te behouden in de huidige wet op de Belgische ontwikkelingssamenwerking, maar het jaar 2023 staat ook in het teken van het tot stand komen van een officiële strategische nota voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking over waardig werk. Hiernaast zetten de medewerkers van de vzw BIS zich in voor het geven van opleidingen en vormingsessies voor Comé en Fast aangaande *“De invloed van Europese en internationale beslissingen op België”*.

Het is nu 2 jaar geleden dat onze nieuwe 5-jarige programmacyclus 2022-2026 van start ging. Via onze partnerschapsprogramma's versterken we de solidariteit tussen werknemers, leren we van elkaar en delen we goede praktijken. Wij strijden voor een sterke sociale dialoog, die de kern vormt van de dienstverlening van elke vakbond aan haar leden. Wij strijden voor de werknemers in preciaire jobs en voor degenen die in de informele economie werken. Deze programmacyclus blijven we speciale aandacht geven aan twee belangrijke thematische gebieden, namelijk gender en klimaat. Met de IAO Conventie 190 als richtlijn strijden we voor gendergelijkheid in de arbeidswereld en werken we aan een rechtvaardige transitie op het gebied van klimaatverandering. Wij kunnen met trots meegeven dat België tijdens de Internationale Arbeidsconferentie van juni 2023 de C.190 heeft geratificeerd!

De vzw BIS als ontwikkelingssamenwerking-NGO van de ACLVB en haar partnerorganisaties zijn allen deel van een internationale familie, en we aligneren onze acties met de richtlijnen van het Internationale Vakverbond (IVV) en de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

We hebben een sterk internationaal syndicalisme nodig en geloven dat de IAO Waardig Werk Agenda, immers een gedeelde agenda tussen de vzw BIS en haar partners en het ITUC Nieuw Sociaal Contract ons kunnen leiden bij het versterken van de rechten van werknemers wereldwijd. In de woorden van de IAO Directeur Generaal, *“geen sociale rechtvaardigheid zonder waardig werk”!*

Olivier Valentin
Voorzitter vzw BIS

Het jaar 2023

20 jaar structurele partnerschappenprogramma's gevierd tijdens het ACLVB Nationaal Congres op 18 November 2023

Zoals vermeld in het voorwoord van de vzw BIS-MSI Voorzitter, is het jaar 2023 voor ons een bijzonder jaar aangezien het 20 jaar geleden is dat de ACLVB en BIS-MSI het eerste meerjarige partnerschapsprogramma lanceerden, met medefinanciering van het Belgische Ministerie voor Ontwikkelingssamen-

werking. Het is geen gemakkelijke weg geweest en de 3 Belgische vakbonden hebben een zware strijd moeten leveren om onze autonome plaats binnen het kader van het Ministerie te verdienen. Maar wij zijn vandaag de dag ontzettend trots op wat wij samen met onze partnerorganisaties de afgelopen 20 jaar hebben bereikt.

Wij zijn bevoorrecht dat de vzw BIS-MSI als onderdeel van het ACLVB Nationale Congres op 18 November 2023 een interventie door onze partnerorganisatie FNTT-SI (Burundi), vertegenwoordigd door dhr. Célestin Nsavyimana, kon laten doorgaan. Célestin spreekt niet enkel in naam van alle BIS-MSI partners zijn dank uit voor het goede partnerschap, maar kaart ook enkele belangrijke

verwezenlijkingen aan. Meer dan 750 ACLVB afgevaardigden, -medewerkers en -gastgenodigden werden meegenomen in de realiteiten van de uitdagingen van de Afrikaanse vakbonden, de impact van het programma op de vakbondsleden en werknemers en het belang van het partnerschap met de ACLVB/vzw BIS-MSI.

De IAO Waardig Werk Agenda is niet gebonden aan landsgrenzen of bevolkingsgroepen. Bij de ILO vertrekt men van gedeelde waarden en doelstellingen. Eigen aan ILO is het 'tripartiete' aspect: regeringen, werkgevers en vakbonden overleggen. Zo gaat iedereen ervan uit dat waardig werk essentieel is om een samenleving goed te laten draaien en voor vrede en stabiliteit kan zorgen.

Voor het eerst een Stagiaire bij BIS-MSI

In het jaar 2023 heeft er voor 4 maanden een stagiaire vanuit de Erasmus Hogeschool Brussel meegedraaid in de werking van de vzw BIS. De taken waren gericht op:

- ◆ De ontwikkeling van een vragenlijst rond GBV. Tijdens het partnerbezoek in november was er de gelegenheid om de partners te interviewen op basis van een vragenlijst ontwikkeld door de stagiaire.
- ◆ Een analyse via een SWOT gericht op hoe vakbonden (BE en in onze partnerlanden) omgaan met de vertaling/implementatie van internationale IAO instrumenten op nationaal niveau.
- ◆ Een “good practice/best fit fiche” ontwikkelen gericht op in welke landen de ratificatie van de IAO C.190 en de implementatie ervan wel is gelukt, en aldus als goed voorbeeld kunnen gebruikt worden voor de andere partnerlanden.

Gemeenschappelijk Strategische Kader Waardig Werk 2022-2026

Het Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) vormt ook in de periode 2022-2026 een belangrijke richtlijn voor de werking van de Belgische actoren voor Waardig Werk. Als BIS-MSI nemen wij deel aan verschillende werkgroepen en promoten wij samen, in synergie, de IAO Waardig Werk Agenda.

Activiteiten & Acties in samenwerking met het Coördinatie Platform Waardig Werk (CPWW)

Binnen het Coördinatie-Platform Waardig Werk – het samenwerkingsverband van de solidariteitsorganisaties van de Belgische arbeidersbeweging – zijn twee

subwerkgroepen opgericht, met name een werkgroep “leren” en een werkgroep “beleidsbeïnvloeding”. In het eerste jaar van hun activiteit hebben deze werkgroepen hoofdzakelijk het thema van de rechtvaardige klimaat-transitie ter harte genomen, aangezien dit een belangrijk thema was op de COP in Dubai en op de ILC.

Met de Europese verkiezingen in zicht schreef de werkgroep “beleid” de gemeenschappelijke visie van de Noord-Zuid-organisaties van de arbeidersbeweging op de rechtvaardige transitie neer. Met deze gemeenschappelijke visie kon het CPWW dan als dusdanig deelnemen aan de verschillende conferenties en ander beleidsvoorbereidend werk georganiseerd door minister van Duurzame Ontwikkeling Zakia Khattabi. Onze visie werd daarenboven voorge-

over Rechtvaardige Transitie voor onze partners uit het Zuiden.

Activiteiten in samenwerking met het Gemeenschappelijke programma BIS-MSI/ACV-CSCi/WSM

Dans le cadre des activités continentales du programme commun ACV-CSCi - BIS-MSI - WSM, ACV-CSC, une série de séminaires continentaux destinés aux partenaires syndicaux des différentes parties prenantes, est organisée afin de renforcer leurs capacités. En 2023, il s’est tenu :

La formation des cadres syndicaux organisée en collaboration avec le bureau des Activités pour les Travailleurs – AC-TRAV de l’OIT s’est tenue sur 3 se-

legd aan de (leden van) de koepels 11.11.11 en CNCD, en aan de Klimaatcoalitie. Deze drie organisaties namen onze visie over, en nemen ze vanaf nu mee in hun beleidswerk. Ten tweede zette de werkgroep beleid onze visie over de Waardig Werk-agenda op papier. Ook deze nota werd door de Noord-Zuid-koepels 11.11.11 en CNCD opgenomen in hun verkiezingsmemoranda.

Op deze basis gaat het CPWW in 2024 verder, met onder andere een leer- en uitwisselingstraject (in 2023 in de steigers gezet door de “werkgroep leren”)

maines avec 2 semaines en formation virtuelle et 1 semaine en présentielle au Centre CIF-OIT à Turin. Elle visait à former les cadres syndicaux aux définitions clés, aux concepts émergents relatifs au développement du leadership syndical, aux styles et aux compétences adaptés et pertinents pour le monde du travail actuel et futur ; et à les doter de nouveaux outils d’organisation et d’auto-développement afin de renforcer leurs capacités à établir des syndicats inclusifs et des cadres pour la négociation collective et le dialogue social.

Le séminaire Continental sur « La Transition Juste et l'Avenir du Travail : Le rôle du dialogue social » s'est tenu à Abidjan en septembre 2023. Il avait pour objectif de renforcer les capacités des organisations syndicales partenaires sur la contribution syndicale à l'action climatique et de monter le rôle fondamental du dialogue social dans la réalisation d'une transition écologique juste en tenant compte du cadre spécifique africain. Ce séminaire servira également de cadre pour explorer les stratégies et les actions visant à promouvoir la création d'emplois verts et le développement du marché du travail dans le cadre d'une transition juste vers une économie durable.

Enfin, une activité nationale sur une thématique commune est également organisée par nos organisations partenaires francophones respectivement dans leurs pays, avec le réseau international pour le droit à la protection sociale – INSP!R. En 2023, un atelier national s'est tenu au Sénégal et au Burkina Faso sur le financement de la protection sociale, tandis qu'au Burundi deux actions à l'intention d'INSP!R ont eu lieu : une sur la couverture maladie (et la vision syndicale y afférente), et une sur l'importance de l'inscription des risques professionnels dans les « fiches métier » (classification & reconnaissance officielle des métiers de l'économie informelle).

Bedrijven en Mensenrechten

BIS-MSI via de werking van het internationaal departement van de liberale vakbond tracht op verschillende manieren te wegen op het Belgische internationale beleid aangaande bedrijven en mensenrechten. Wat we trachten te bekomen is dat – in het algemeen – bedrijven die aanwezig zijn in België ertoe verplicht worden schendingen van mensenrechten, internationale arbeidsnormen en

milieustandaarden in hun gehele internationale waardeketen te voorkomen (zorgplicht).

De Belgische Werkgroep Corporate Accountability voerde in 2023, als een ware Coalitie van de drie vakbonden, NGO's en milieubewegingen, (verder) campagne voor een Europese Richtlijn over Zorgplicht (zie zorgplicht.be). Met verschillende acties stelden we zeker dat Belgische Europarlementsleden, soms tegen hun fractie in, in het voordeel van deze Richtlijn stemden.

Wij ontvingen op 14 juni overigens een seminarie van deze coalitie over rechtvaardige transitie en zorgplicht. Verschillende sprekers gaven gespecialiseerde uitleg over het wat en hoe van milieu- en klimaatnormen binnen zorgplicht, wat het beleids-beïnvloedingwerk van verschillende leden van deze coalitie later op het jaar voedde.

Op Belgisch niveau nam BIS-MSI ook deel aan een overleg over het Business Partnership Facility (BPF), een vehikel waarmee subsidies van de Belgische ontwikkelingsamenwerking via de Koning Boudewijnstichting hun weg vinden naar Belgische bedrijven. Eens te meer hamerden we erop dat dit aan strenge sociale voorwaarden moet worden onderworpen.

Voortbordurend op onze workshop op het SDG-forum in 2022, werkten we in 2023 actief mee aan een advies van de

Adviesraad voor Beleidscoherentie in Ontwikkelingsamenwerking, dat voogdijminister Gennez ertoe oproept om in de nieuwe beheersovereenkomst met de Belgische Investeringsbank voor Ontwikkeling deze publieke investeringsbank aan zorgplicht te onderwerpen.

Planning Monitoring Evaluation Accountability and Learning (PMEAL)

In 2023 starten wij met de voorbereiding van de mid-term evaluatie die zal doorgaan in 2024. De evaluatie zal gericht zijn op het testen van de eerste aanname van de *Theory of Change* (ToC) en kijken of deze nog steeds geldig is in de huidige context van afnemende beweegruimte voor middenveldorganisaties om hun werking uit te voeren. De evaluatie zal bijgevolg ook bekijken of de doelstellingen van onze programma's in deze veranderende context nog steeds haalbaar zijn.

Volgens de Terms of Reference (ToR) is het doel van de tussentijdse evaluatie dus tweeledig: (1) gezamenlijk leren en (2) gezamenlijke besluitvorming. De resultaten van de tussentijdse evaluatie moeten leiden tot de identificatie van welke praktijken (strategieën) effectief zijn en welke niet, en hiertoe aanbevelingen formuleren voor mogelijke strategieën die de effectiviteit van het programma kunnen vergroten in de huidige en toekomstige programma cycli.

Voorts is de PMEAL van de vzw BIS-MSI gericht op de voorbereiding van de komende erkennings- en screeningsprocedures. Voor het jaar 2023 hebben wij voornamelijk aandacht geven aan het op punt stellen van de domeinen van Financieel beheer, Integriteit en Strategisch beheer. Doorheen het jaar blijven wij aandacht geven aan de 2 transversale thema's van gender en milieu.

VAKBONDEN & SDGs

Belgisch vakbondsschaduwrapport op de 2023 Voluntary National Review (VNR) van de Belgische overheid.

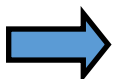
In het jaar 2023 werken wij voor de 2de keer mee (in samenwerking met het Internationale Vakverbond/TUDCN) aan een **vakbondsschaduwrapport op de Belgische VNR van 2023**. Hieruit blijkt dat België niet beschikt over een plan op nationaal niveau voor de SDGs, noch over een gestructureerde tripartiete sociale dialoog over de implementatie van de doelstellingen. Niettemin zijn wij als vakbonden positief dat de vele collectieve overeenkomsten die in het land worden afgesloten bijdragen tot de verwezenlijking van de Agenda 2030.

De 3 vakbonden zagen een lichte verbetering in vergelijking met de eerste Belgische VNR die in 2017 werd gepresenteerd, maar we zijn van mening dat de echte meting tussen de twee VNRs niet voldoende aan bod kwam in de versie van 2023. Wij waren positief over het feit dat in het VNR-rapport een hoofdstuk was gewijd aan het maatschappelijk middenveld, waarbij ook de vakbond input kon leveren. Maar helaas kwam deze inbreng niet noodzakelijkerwijs terug in de rest van het rapport. En wat de rol van de vakbonden betreft, kan men alleen maar het risico betreuren dat de ruimte voor vakbondsonderhandelingen wordt verkleind, hetzij juridisch (zoals in het geval van de Belgische wet die grenzen stelt aan loononderhandelingen onder het voorwendsel van concurrentievermogen), hetzij economisch.

SDG FORUM op 19 Oktober 2023

Op 19 oktober 2023 vond de 6e editie van het Belgische SDG Forum plaats. Tijdens het Forum organiseerden de 3 Belgische Vakbonden een workshop over ons Vakbondsschaduwrapport met een vakbondsreactie op het Voluntary National Review (VNR)-rapport dat de Belgische regering presenteerde tijdens het HLPF van 2023. Wij hadden de eer om experts vanuit het Internationale Vakverbond en Europese Vakverbond te horen rond de implementatie van de SDG op Internationaal en Europees niveau. Het jaar 2023 was immers de eerste keer dat de EU een review had gepresenteerd! De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) stond tijdens de workshop in voor de moderatie en kritische vraagstelling.

Ook in het jaar 2023 blijft de vzw BIS/ACLVB de ITUC/TUDCN "Time for 8" campagne steunen!

Partnerschappen: Zuid-Afrika, Burundi, Burkina Faso & Senegal

Evenwaardig partnerschap berust op dialoog!

In 2023 organiseren we van 14-18 november samen met onze verschillende partnerorganisaties een week van wederzijds leren en strategische planning te Brussel. Vertegenwoordigers van CSB (Burkina Faso), COSYBU (BURUNDI), CNTS (Senegal), COSATU en SACCAWU (Zuid-Afrika) namen deel aan een reeks planningsvergaderingen en uitwisselings sessies, met het oog op een effectievere uitvoering van ons DGD-programma en onderling leren. Deze partnerweek is een uitgelezen gelegenheid voor de projectverantwoordelijken bij onze partnerorganisaties om ervaringen uit te wisselen.

De eerste twee dagen waren dan ook goed gevuld. Vertrekend van een overzicht van de programmadoelstellingen,

de interventielogica ("Theory of change") kon elke partnerorganisatie aan het woord komen om de situatie in haar respectief land te schetsen, wat leidde tot levendige interacties over bijvoorbeeld vrouwenrechten op de werkvloer ("hoe discriminatie tegengaan?" ...), of

maatregelen uit het ene land collega's uit andere streken inspireerden. ...

In een sfeer van onderling vertrouwen besteedden wij aandacht aan nieuwe rapporteringsnormen en de inspanningen die BIS-MSI moet leveren om de financiering van het programma op lange termijn veilig te stellen.

Na het seminarie over sociale dialoog en sociale bescherming, waar we het deelnemersveld aan de partnerweek uitbreidden met andere organisaties van het CPWW, culmineerde de week in de deelname van onze partners aan het ACLVB-congres.

Ondertussen tot een hechte groep gesmeed, mandateerden ze Célestin Nsavyimana, voorzitter van COSYBU, om hun waardering uit te spreken voor de langdurige (inmiddels meer dan 20 jaar) internationale partnerschappen van ACLVB via BIS-MSI, en ACLVB alle succes te wensen bij de sociale verkiezingen van 2024.

veiligheid en preventie op de werkvloer. Met organisaties uit verschillende regio's van het Afrikaanse continent, uit landen met een zeer uiteenlopende socio-economische situatie en politieke context, was het interessant te zien hoe

Seminarie, “Sociale dialoog als hefboom voor toegang tot en uitbreiding van sociale bescherming”

Op **16 november** hielden we een seminarie, voorgezeten door Olivier Valentin, Nationaal Secretaris van ACLVB/Voorzitter van BIS met het thema “Sociale dialoog als hefboom voor toegang tot en uitbreiding van sociale bescherming”.

Op dit seminarie nodigden we een aantal deskundigen van de ITUC en ILO uit om de belangrijkste aspecten te delen en onder de aandacht te brengen waarbij de sociale dialoog heeft geleid tot een betere toegang tot en/of uitbreiding van sociale bescherming. Werknemers moeten een plaats aan tafel krijgen voor een transitie die de planeet, de economieën en onze samenlevingen stabiliseert, waarbij de informele economie naar de formele economie wordt geformaliseerd.

Om de kennisdeling te optimaliseren hebben we de partners van ons gemeenschappelijke programma uitgenodigd om goede praktijken te delen.

Please register by 10/11/2023 at: international@cgslb.be

Seminar 16 November 2023, 9:30 – 16:00 : CGSLB, Bd Baudouin 8, Brussel, 6th floor

CGSLB-ACLVB and BIS-MIS are pleased to invite you to a Seminar on: *“Social dialogue as leverage for access to, and extension of social protection”*

The role of social dialogue in developing, implementing and evaluating sound and sustainable social protection policies and systems cannot be overstated. The ILO Social Protection Floors Recommendation 202 highlights the critical role of social dialogue in formulating and implementing social protection (extension) strategies.

PROGRAM (Simultaneous translation will be available in French/English)

9:30-12:00

- Opening and introduction: Olivier Valentin, National Secretary, CGSLB
- International level: social dialogue as leverage for social protection: Eric Manzi, Deputy General Secretary, ITUC
- Outcome of the 111th ILC - labour protection and importance of Universal Social Protection (via video): Ursula Kuile, Senior Specialist Workers' activities at ACTRAV.

Coffee break

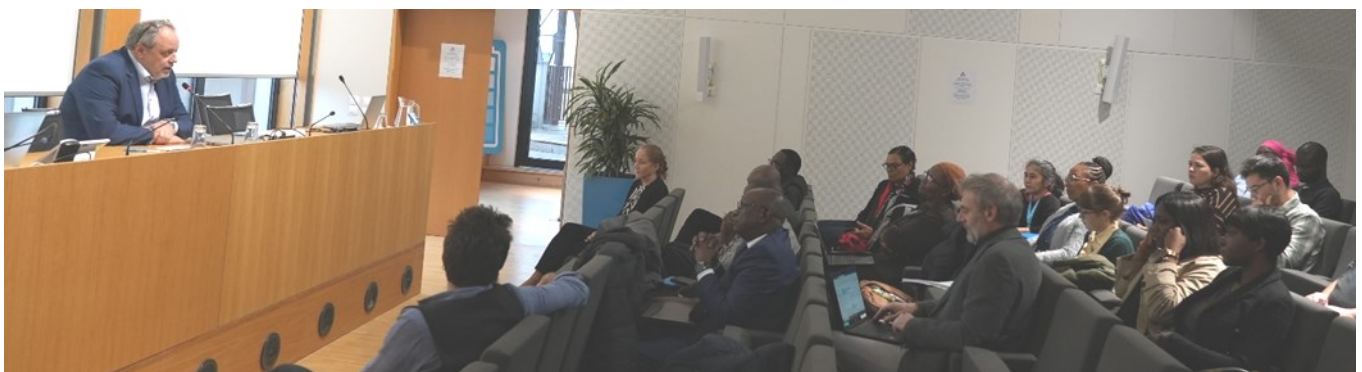
Country cases - Trade Unions negotiating for Social Protection:

- with a gender focus on national & sectoral level: Gerald Twala, DGS, COSATU and Patricia Nyman, National Gender Coordinator, SACCAWU, South-Africa
- for vulnerable & informal workers: Mody Guiro, General Secretary, CNTS, Senegal

12:00-13:30 - Lunch: Auditorium 6th floor

13:30-16:00

- Introduction - Synergy within the JSF Decent work: Maresa Le Roux, Coordinator International Cooperation, BIS-MSI and Irina Meeusen, Referent JSF Decent Work
- Financing of social protection systems, exchanging of best practices:
  - * ITUC-Africa/BIS-MSI study (via video): Ghislaine Sazonou, Coordinator of the Department of Equality and Social Protection at ITUC-Africa.
  - * WSM: Ilere Ngongang, Program officer, WSM
  - * ACV-CSCI: Frédéric Triest, Program coordinator, ACV-CSCI.
- Closing & Conclusions: Olivier Valentin, National Secretary, CGSLB

Webinar, Collectieve onderhandeling voor een Rechtvaardige Transitie

Op 6 juli 2023 organiseerde de vzw BIS-MSI een Webinar onder de titel: “Collectieve onderhandeling voor een Rechtvaardige Transitie: Hoe vakbonden kunnen onderhandelen over milieuvraagstukken in de Wereld van Werk.”

Tijdens het gemeenschappelijk 3 Belgische vakbondsevenement in het kader van het 5de IVV Wereldcongres vorig jaar in Melbourne bleek uit de conclusies dat er meer moet worden ingezet op welke rol collectieve onderhandeling via sociale dialoog kan spelen om rechtvaardige transitie in de praktijk te brengen. In

onze zoektocht naar een antwoord op hoe wij elementen van een rechtvaardige transitie kunnen opnemen in collectieve overeenkomsten hebben wij verschillende experts uitgenodigd om hun kennis te delen.

- ◇ Lene Olsen (ILO-ACTRAV, Geneva) blikt terug op de recentste ILC-discussie over rechtvaardige transitie.
- ◇ Oscar Molina Romo (UAB, Spanje) gaf een overzicht van de institutionele configuraties (nationaal, sectoraal) waarin vakbonden wereldwijd onderhandelen over een rechtvaardige transitie en de lessen die vakbonden eruit kunnen trekken.
- ◇ Kristel Lageweg (FNV, Nederland) berichtte over de tussentijdse kli-

maatonderhandelingen begin juni in Bonn, de toestand koming van “Just Transition Work Programmes” op nationaal niveau, en de aanloop naar COP 28.

- ◇ Boitumelo Molete (COSATU, Zuid-Afrika) presenteerde de nieuwe onderhandelings-gids voor rechtvaardige transitie van COSATU, waarmee gedelegeerden op sectoraal en bedrijfsniveau collectieve arbeidsovereenkomsten kunnen sluiten.
- ◇ Babacar Sylla (CNTS, Senegal) besprak de ervaring in Senegal, meer bepaald de totstandkoming van sectorale CAO's in de energie- en transportsector.

België ratificeert IAO C.190 en de vzw BIS Partner meeting tijdens de 111de sessie van de Internationale Arbeidsconferentie in Genève.

Na vier jaar overleg is het zover! Op dinsdag 13 juni overhandigde federaal minister van Werk Pierre-Yves Dermagne de Belgische ratificatie van Conventie 190 aan de Directeur-Generaal van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

De drie Belgische vakbonden, ACLVB, ACV en ABVV en hun onderscheiden partnerorganisaties leverden via het Internationaal Vakverbond een belangrijke bijdrage bij het tot stand komen van deze conventie. Tijdens de Conferentie hebben wij ook de gelegenheid gehad om de [ACLVB/vzw BIS partnerorganisaties te ontmoeten](#) en konden wij kennis uitwisselen over het belang van de IAO conferentiethema's op hun nationale context en synergieacties met onze programmawerking.

Maar ook in België blijven we waakzaam wanneer het op IAO-normen aankomt, zo voeren wij actie tegen het wetsontwerp "gerechtelijke betogingsverbod". Het recht om te protesteren moet worden blijft behouden!

Vzw BIS partner COSYBU/FNTT-SI uit Burundi staat centraal als expert in twee belangrijke Belgische events!

Webinar Informele economie en sociale bescherming

Op 6/10 organiseerde de Belgische Dialoog Universele Sociale Bescherming, een overlegplatform van middenveldorganisaties, ENABEL en de bevoegde administraties (DGD, FOD Sociale zaken) een webinar over het belang van sociale bescherming voor werknemers in de informele economie. Na een algemene inleiding door Alix Machiels, Social policy officer bij de ILO, kwamen organisaties uit verschillende partnerlanden van de Belgische OS aan het woord.

Onze partnerorganisatie **COSYBU** was uitgenodigd om de aanpak toe te lichten waarmee ze erin is geslaagd Burundese informele werknemers te laten aansluiten bij de informele economie. Jean Ntungumburanye verklaarde hoe COSYBU via sociale dialoog en de beheersorganen van de sociale zekerheid de dekking kon uitbreiden naar werknemers uit de informele economie. Bovendien werd

recent een specifieke nationale mutualiteit in het leven geroepen die, dankzij vakbondsdruk, het monopolie kreeg voor de ziekteverzekering (incl beroepsrisico's) voor informele werknemers.

CWBCI forum

In oktober organiseerde de **Conseil Wallonie Bruxelles pour la Coopération Internationale (CWBCI)** een groots opgezet forum. Als lid van deze adviesraad voor de internationale samenwerking van de Franse Gemeenschap en het Waals en Brussels Gewest achtten we het aangegeven onze partner **COSYBU** uit te nodigen. Deze deelstaten hadden namelijk besloten niet langer projecten in Burundi te co-financieren via Wallonie-Bruxelles International (WBI), terwijl onze partner daar in 2022-'23 met steun van WBI en de Waalse regionale een opleidingsproject kon uitvoeren. Grote thema's van dit forum waren "Fragiele staten" en de "krimpende ruimte voor het middenveld", twee zaken waarover onze Burun-

dese partner uit eigen ervaring kan meespreken. Hij nam dan ook deel aan de sessie over "waardig werk", waar het ging over de rol van o.a. vakbonden in fragiele staten. Interessant genoeg waren verschillende andere sprekers ook afgevaardigd door Burundese organisaties, waardoor een vrij omvattend beeld van de uitdagingen voor het Burundese middenveld kon worden geschetst.

Célestin Nsavyimana, voorzitter van **COSYBU**, kon toelichten hoe onze partner vakbond ondanks de zwakke overheidsinstellingen, mensenrechtenschendingen en arbitrair beleid, toch zijn werking met succes kan voortzetten. Anders dan andere niet-gouvernementele organisaties, kan de vakbond namelijk de fundamentele ILO-conventies inroepen om zich te beschermen tegen pogingen tot overheidsinmenging. Zo maakte COSYBU reeds enkele zaken aanhangig bij het Bureau van de Normen van de ILO, en werd daar steeds in het gelijk gesteld.

ZUID-AFRIKA

Partner sinds 2012

1 650 000 leden

Om het programma 2022-2026 in Zuid-Afrika efficiënt uit te voeren in een afbouwscenario gaven COSATU en SACCAWU aan dat ze de BIS-MSI programma activiteiten zullen bundelen en zich zullen richten op de 2 transversale thema's van gender en milieu.

Als land blijft Zuid-Afrika geteisterd worden door economische en sociale problemen. Uitdagingen zoals een werkloosheidscijfer van meer dan 32%, hoge inflatie, stagnatie in de economische groei en hoge criminaliteit maken het voor de Zuid-Afrikaanse vakbonden niet makkelijk om te werken. De vakbonden slagen er in om de aanbevolen verhoging van de inflatie plus 3% voor het nationale minimumloon (NMW) in 2024 te bekomen, waardoor de lonen van zes miljoen werknemers worden verhoogd tot meer dan R27,50 per uur. Hoewel ze de vooruitgang bij het verhogen van de NMW verwelkomen, zijn ze verontwaardigd over het aantal werkgevers dat deze en andere arbeidswetten blijft negeren.

COSATU (Congress of South African Trade Unions)

Belangrijke verwezenlijkingen en enkel hoogtepunten:

- ◆ In het kader van het BIS-MSI programma organiseerde COSATU tal van acties gericht op het versterken van haar gender en rechtvaardige transitiewerking. Hiertoe geven ze **opleidingen aan 518 vakbondsafgevaardigden** op provinciaal en nationaal niveau rond gendergerelateerde thema's zoals GBV, ouderschapsverlof, betaling bij zwangerschapsverlof enz.
- ◆ Om de acties rond gender te valideren organiseerde COSATU een **National Gender Committee (NGC)** meeting van 06-08 December 2023 met aandacht voor de consultatie van haar leden over hoe ze bovengenoemde thema's in hun collectieve overeenkomsten kunnen opnemen.
- ◆ In 2023 geeft COSATU ook specifieke aandacht aan thuispersoneel en organiseert het een **"Domestic Worker Summit"** van 20-22 oktober 2023.
- ◆ Dit event werd mede georganiseerd met de IAO & SADSAWU

en richt zich op het feit dat thuispersoneel nu via wetgeving beroep kan doen op compensatie voor beroepsziekten en ongevallen.

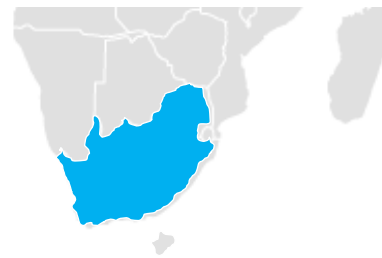
@COSATU Today @_cosatu · Dec 7, 2023

Empowering young women and girls means creating a world of work free from violence and harassment. Their potential is limitless, and #C190 paves the way for breaking the chains of violence and harassment that shackle their dreams, says @ilo
@ILOACTRAV
#NoExcuse #RatifyC190 #16Days

- ◆ Dit is in het kader van een wijzigingswet die **dekking van beroepsziekten** biedt aan 900.000 huishoudelijk personeel. Hiernaast organiseerde COSATU tal van acties via haar provinciale werking om de implementering van ILO C.190 onder de aandacht van haar leden te brengen.
- ◆ COSATU blijft zich ook inzetten op het thema van rechtvaardige transitie tijdens een Collectieve onderhandelingsworkshop van 26-28 September gericht op de ILO C190, Climate Change & Just Transition lobby werk tijdens de COP28.

SACCAWU

South African Commercial, Catering and Allied Workers Union

Voor het jaar 2023 heeft SACCAWU in het kader van het BIS-MSI programma voornamelijk ingezet op het dossier van 'parental rights', en de implementatie van de IAO aanbeveling 206. Hiernaast heeft SACCAWU zicht gericht op een campagne "Justice4life" en de ontwikkeling van een congresresolutie aangaande klimaatverandering.

Belangrijke verwezenlijkingen en enkel hoogtepunten:

- ◆ In het beleidsvoorstel inzake ouderlijke rechten van SACCAWU zijn in hun onderhandelingen met werkgevers voortaan drie bepalingen voor **betaald ouder-schapsverlof opgenomen**, met name in het geval van miskramen, doodgeboorte en adoptie.
- ◆ SACCAWU organiseerde gendergerelateerde opleidingen op nationaal en provinciaal niveau met meer dan 300 deelnemers.
- ◆ SACCAWU heeft meer dan 90 vakbondsvertegenwoordigers opgeleid rond de impact van klimaatverandering en hoe ze het thema moeten opnemen via sociale dialoog op ondernemingsniveau.
- ◆ SACCAWU heeft tijdens haar 12de nationale congres ook haar congresresoluties aangaande gender aangepast. Dit vormt de basis voor Saccawu om hun beleid rond GBV te versterken. Zoals bijvoorbeeld specifieke richtlijnen hoe men een klacht kan indienen en hoe men moet omgaan om GBV te bestrijden maar ook om vroegtijdige signalen op te vangen als men vermoedt dat er sprake is van geweld, intimidatie of pestgedrag op de werkvloer (= **zero tolerantie aantonen**). SACCAWU zit er vooral mee in dat de regelgeving moet toepasbaar zijn binnen en buiten de werkvloer.
- ◆ Op internationaal niveau maakt SACCAWU deel uit van het UNI vrouwencomité waar ze goede praktijken delen rond hun werk voor betere ouder-schapsrechten en hoe SACCAWU omgaat met de implementatie van IAO conventie 190 en aanbeveling 206. Deze goede praktijken werden ook tijdens de BIS-MSI partnerweek gedeeld.
- ◆ Tijdens het 12de nationale congres werd ook het nieuwe leiderschap van SACCAWU verkozen en verwelkomen ze dhr. Mduduzi Mbongwe as nieuwe algemeen secretaris.
- ◆ SACCAWU organiseerde tal van activiteiten in het kader van de 16 dagen van activisme om aandacht aan GBV te geven.

BURKINA FASO

Partner sinds 2007

42 300 leden

CSB - Confédération Syndicale Burkinabé

Crise sécuritaire & politique

Depuis 2015, le Burkina Faso est la cible d'attaques terroristes qui provoquent des déplacements de population. Alors qu'il comptait moins de 50 mille personnes déplacées internes en 2019, le pays en recensait 2,06 millions en mars 2023. Les secteurs de la santé et de l'éducation sont fortement impactés, avec 732 établissements de santé affectés (dont 375 entièrement fermés) en juillet 2023, limitant ainsi l'accès aux soins à environ 3,4 millions de personnes. 6 149 écoles primaires et secondaires sont fermées, soit 23,90 % des infrastructures scolaires, affectant près d'un million d'enfants en mai 2023. Selon les putschistes, c'est la situation de guerre contre le terrorisme qui a motivé le 9ème coup d'Etat de septembre 2022 afin de « recentrer la transition » sur la situation sécuritaire en constante dégradation.

Malgré le maintien de la suspension du Burkina Faso aux instances de gouvernance de la Communauté économique des États de l'Afrique de l'Ouest (CEDEAO) et de l'Union africaine, les putschistes sont soutenu par une franche importante de la population, surtout jeune et provenant de l'économie informelle. Le régime actuel se réclame d'une posture révolutionnaire.

A son arrivée au pouvoir, le gouvernement burkinabé a mis fin à l'accord qui encadre la présence de l'armée française sur son territoire et lui a donné un délai d'un mois pour quitter le pays touchant le contingent de 400 commandos des forces spéciales. Par ailleurs, une nouvelle coopération militaire avec la Russie voit le jour, ayant pour objectif de renforcer les forces militaires burkinabées.

Un Fonds de soutien patriotique a été créé pour mobiliser 100 milliards de francs CFA pour la prise en charge des Volontaires pour la défense de la patrie. Le gouvernement avait rencontré les syndicats pour qu'ils acceptent de céder 1% des salaires, mais les travailleurs avaient estimé qu'il existait des niches fiscales inexploitées de la part de l'Etat. Suite à l'échec de cette négociation avec les syndicats, le gouvernement a créé un ensemble de taxes sur les boissons alcoolisées et les télécommunications. Le gouvernement a fait appel à des contributions volontaires des travailleurs et de toute la population pour soutenir la recherche de la

paix. L'objectif n'a pas pu être atteint car au 7 décembre 2023 le montant des ressources mobilisées s'élevait à près de 71 milliards FCFA.

Suppression du Haut conseil du dialogue social—HCDS

Des organes consultatif, de dialogue social et de médiation ont été supprimés pour répondre à la logique de suppression des institutions jugées non indispensables et budgétivores. A savoir le Conseil Economique et Social; le Haut Conseil du Dialogue Social et le Médiateur du Faso. Une réponse syndicale avait été envoyée par l'intersyndical expliquant l'intérêt du HCDS dans la défense des intérêts des travailleurs et travailleuses mais celle-ci est restée sans suite.

▪ BURKINA FASO

Les « dérives des autorités »

Le capitaine Ibrahim Traoré a signé un décret de « mobilisation générale » permettant si besoin la réquisition des « jeunes de 18 ans et plus » pour lutter contre les djihadistes. L'Unité d'Action Syndicale (UAS) condamne les « dérives des autorités » et exige « la libération de toutes les personnes interpellées et enrôlées de force pour avoir donné leur avis sur la marche du pays » et « le respect » du « droit de se prononcer sur la gouvernance du pays ». « Toute accusation d'atteinte à la sécurité du Burkina Faso L'organisation syndicale a également appelé à « l'identification et la sanction des auteurs et commanditaires des menaces et du discours de la haine

La revalorisation du SMIG

Le Salaire minimum interprofessionnel garanti (SMIG) passe de 30.684 FCFA (environ 46,8 euros) à 45.000 FCFA (environ 68,6 euros) soit une revalorisation de 46,65%. Cette mesure est salu- taire pour les Burkinabè qui estiment qu'elle permet d'améliorer le pouvoir d'achat d'une catégorie de travailleurs et de travailleuses. Elle s'applique à tous les travailleurs et à toutes les travailleuses du pays, à l'exception de ceux qui exercent dans des exploitations agricoles et les personnes liées par un contrat d'apprentissage. Toutefois, la hausse est jugée insuffisante compte tenu de la cherté de la vie.

Réalisation 2023

- ◆ Etude sur les violences basées sur le genre, le climat et les risques métiers de l'informel
- ◆ 100 responsables syndicaux formés sur le dialogue social et la négociation collective
- ◆ 128 responsables syndicaux formés sur la planification et le rapportage
- ◆ Sensibilisation de l'économie informelle sur la protection sociale
- ◆ Atelier nationale sur le financement de la Protection Sociale
- ◆ Participation à la formation des leaders syndicaux de ACTRAV Turin
- ◆ Participation aux 3 séminaires continentaux sur le financement de la protection sociale, la transition juste à Dakar, Abuja et Abidjan.

BURUNDI

Partner sinds 2009

170 000 leden

FNTT-SI

Fédération Nationale des Travailleurs du Transport du Social et de l'Informel

Context

De socio-economische situatie in Burundi blijft bijzonder penibel, wat ook zijn weerslag heeft op het politieke leven.

Economie

Burundi is zeer afhankelijk van import, maar vertoont al jaren een negatieve handelsbalans. Dit – en politiek favoritisme bij de toekenning van monopolies – vertaalt zich in schaarstes die de economie verder verzwakken. Recurrente brandstofschaarstes verlamden in 2023 het land en stuwden de prijs van openbaar vervoer en goederentransport de hoogte in; schaarste aan kunstmest deed de voedselprijzen nog verder de pan uit swingen. De hoogoplopende inflatie en de grote vraag naar zeldzame deviezen hebben in de voorbije jaren een parallelle wisselmarkt doen ontstaan, waar Euro en Dollar koersen halen die het dubbele bedragen van de officiële wisselkoers.

Onder druk van de internationale financiële instellingen (IMF voorop) trachtte de overheid greep op deze situatie te krijgen en de officiële en parallelle koersen in overeenstemming te brengen – zodoende werd de Burundese frank op één week met 50% gedevalueerd, met verdere verarming van de bevolking tot gevolg. Burundi werd in 2023 in verschillende *rankings* het armste land van de wereld.

Politieke en vakbondsvrijheid

Ook op politiek vlak trachtte het regime zijn greep te verstrakken. Het werd de oppositiepartij verboden te vergaderen of andere activiteiten te organiseren, nadat het regime eerder al de interne werking van deze partij had verstoord. Na een jaar van verbeterende diplomatieke betrekkingen in de regio, laaiden aan het einde van het jaar de spanningen tussen Rwanda en Burundi terug op, met een sluiting van de grenzen tot gevolg.

In dit onderdrukkende klimaat worden ook pogingen gedaan om de vakbonden aan banden te leggen. Door de groei van de voorbije jaren is onze partner een actor van belang geworden, die (verkeerdelijk) wordt geassocieerd met de oppositie, of van opruiing beticht, van zodra ze (economische) mistoestanden aanklaart.

De afschaffing van de doorstorting van de ledenbijdrage aan de vakbond bij de uitbetaling van het loon (een lang bestaand arrangement) dreigde de overheids-, onderwijs- en andere vakbonden van hun financiën te beroven, en daarenboven kondigde een minister aan dat werknemers uit de privé (of informele werknemers) niet langer vakbondsvertegenwoordiger zouden

kunnen zijn! Dit tweede dreigement kon snel worden gepareerd door de fundamentele ILO-Conventie over vrijheid van vereniging in te roepen, over het eerste werd een jaar lang met horten en stoten gepoogd te onderhandelen. De onderhandelingen schijnen inmiddels een gunstige uitkomst te hebben gekregen.

Programmawerking en belangrijkste resultaten

In deze lastige context zette onze partner de geplande activiteiten in 2023 verder, een combinatie van vormingen voor lokale militanten, nationale en lokale onderhandelaars en lobbywerk ten aanzien van de regering. De nadelige devaluatie in de tweede jaarhelft stuurde de plannen niet werkelijk in de war, ook omdat de partner voor sommige activiteiten zelf het verlies bijpaste. Terwijl in 2022 werd de fundamentele gelegd werden met de oprichting van specifieke comités (sociale zekerheid, veiligheid en gezondheid op het werk, klimaat-maatregelen) in alle provincies, werden deze in 2023 van inhoud voorzien.

Op nationaal niveau werden de onderhandelingen over de regulering van de beroepen in de informele economie (en daarmee de erkenning van werknemers, alsook van beroepsziektes!) zo goed als afgerond, en wachten de teksten enkel nog op parlementaire goedkeuring. De vakbondsverantwoordelijken bij de provinciale permanenties kregen op die basis verdere vormingen, en eisenbundels met maatregelen op vlak van preventie werden neergelegd en besproken in lokale tripartiete comités (veel informele werknemers werken in de publieke ruimte).

Met betrekking tot gender-gebaseerd geweld (GBV) werd verder onderhandeld over wetteksten die GBV op de werkvloer uitbannen en sanctioneren, en kregen de leden van de provinciale vrouwencomités vorming over de bestaande regelgeving en hoe die al aan te wenden als er meldingen van GBV binnenlopen. In 2022 werden al opvolgingsmechanismen ontwikkeld, in 2023 werden die operationeel en werden de eerste zaken behandeld – met doorverwijzingen naar gespecialiseerde instanties in specifieke gevallen, en begeleiding voor eenieder die een klacht meldt. Er werd verder gestreefd naar de ratificering (en effectieve toepassing) van ILO conventie 190 door Burundi.

Ook de klimaatgerelateerde acties waren tweeledig. Enerzijds kregen de militanten basisvormingen over afvalverwerking en productiemethoden om de milieu-impact van informele bedrijfjes en werkplaatsen in te perken (schrijnwerkers herbebossen, metaalbewerkers gaan beter om met chemicaliën, ...).

Gebruikmakend van de global stocktake naar aanleiding van de COP29, tracht COSYBU een vinger in de pap te krijgen in het nationale klimaatbeleid van Burundi. Daartoe werden vormingen over de NDC-cyclus en werknemers-georiënteerde maatregelen (rechtvaardige transitie) georganiseerd voor de nationale verantwoordelijken, en werd verder gelobbyd voor een structurele plaats voor vakbonden in het klimaatbeleid.

Invloed op internationale samenwerking

In het kader van onze samenwerking konden we op verschillende momenten in het jaar input geven aan Belgische beleidsmakers en sleutelfiguren in de Belgisch-Burundese Ontwikkelingssamenwerking. Omgekeerd wordt onze samenwerking en expertise ook opgemerkt door deze sleutelfiguren.

Zo werd bij het **bezoek van ACLVB voorzitter Mario Coppens aan Burundi** een ACLVB-delegatie ontvangen door de net in Bujumbura aangekomen Belgische

ambassadeur. Bij die gelegenheid konden wij, en ook Célestin Nsavyimana, voorzitter van COSYBU, belangrijke bezorgdheden (zie hierboven) van onze partner aankaarten en hun beleidsprioriteiten doorgeven, zodat de Belgische diplomatie die zou opnemen in haar gesprekken met de Burundese overheid.

Ook bij eerdere ontmoetingen (in Brussel) met de Belgische ontwikkelingssamenwerking, administratie en uitvoerend agentschap, konden we wijzen op zorgwekkende inperkingen van arbeidsrechten, of de onwil van de overheid om consequent de weg van de sociale dialoog te kiezen. Deze bezorgdheden bespraken we ook met de VN special rapporteur on Burundi, die ze opnam in zijn publiek verslag over de mensenrechtensituatie.

Als gevolg van die contacten met de Belgische overheden wordt COSYBU nu consequenter geconsulteerd in het kader van het beleid ten aanzien van Burundi. Meer dan waarschijnlijk als gevolg van ons gemeenschappelijk lobbywerk bevatten het nieuwe samenwerkingsakkoord tussen België en Burundi dat in 2023 werd afgesloten, alsook het nieuwe meerjarenplan van het Belgische ontwikkelingsagentschap, een luik “versterken van de instellingen van de sociale dialoog”.

SENEGAL

Partenaire depuis 2005

76 000 membres

CNTS - Confédération Nationale des Travailleurs du Sénégal

En juin 2023, le très populaire et principal opposant politique sénégalais Ousmane Sonko a été condamné à deux ans de prison ferme pour « corruption de la jeunesse ». Cette décision a fait éclater au Sénégal des manifestations menées avec une répression policière brutale causant au moins 23 morts et 350 blessés. Le motif, pour le moins caduque a été le facteur déclenchant de tragique épisodes. « Populiste islamiste » pour ses détracteurs, « candidat antisystème » pour ses sympathisants, Ousmane Sonko a émergé ces dix dernières années comme un des outsiders majeurs de la scène politique sénégalaise. Il a su se poser comme principale figure d'opposition au président Macky Sall qui voit en lui une menace réelle pour son potentiel futur mandat. Il a bâti une sérieuse force

politique et jouit d'une puissante aura auprès des jeunes. L'offre politique de rupture du programme de son parti politique PASTEF (Patriotes africains du Sénégal pour le travail, l'éthique et la fra-

pace Internet, la suspension de certains médias, la fermeture des universités – l'Université Cheikh Anta Diop de Dakar n'avait pas repris ses activités au 31 décembre 2023– et l'interdiction des manifestations. Plus de 60 morts et 1500 détenus politiques ont été enregistrés. Suite à ces répressions, quelques milliers de Sénégalais ont fait le choix d'émigrer vers les Canaries pour rallier l'Europe ou vers le Nicaragua considéré comme une porte d'entrée vers les États-Unis. Ces événements sont particulièrement alarmants dans le contexte d'ins-

stabilité) séduit et est devenu l'espoir de nombre de déçus du régime en place. Il est incontestablement le candidat de la « jeunesse » et les manifestations partout dans le pays en témoignent. Le gouvernement sénégalais en vient à des méthodes qui mettent en péril la démocratie sénégalaise avec la fermeture de l'es-

tabilité croissante en Afrique de l'Ouest, avec de multiples coups d'État militaires qui ont eu lieu récemment dans la région. Le Sénégal a également été, aux yeux de beaucoup, « longtemps considéré comme un bastion de la démocratie et un leader régional en matière de diplomatie. ».

Victoire aux élections de représentativité syndicales: la CNTS perd du terrain

L'abstention est le premier vainqueur des élections de représentativité syndicales qui se sont déroulées le 12 décembre 2023 au Sénégal. Sur un total d'inscrit.e.s de 316.950, seulement 92.350 ont voté, soit un taux de participation de 29,1%. En sus de l'abstention, la CNTS en sort victorieuse et conserve sa place de première centrale la plus représentative. Cependant, elle enregistre un recul important en termes de suffrages avec un taux de 23,53% contre 36,51% en 2017.

Ratification C190

Le bureau international du Travail en collaboration avec le réseau nationale des femmes syndicalistes du Sénégal a tenu le mercredi 27 décembre un forum national sur la violence et le harcèlement dans le milieu du travail. Il réunissait différentes organisations faïtières dans le but de lancer un plaidoyer fort pour la ratification de la convention 190. Ainsi, le plaidoyer s’est tenu en présence des cadres du ministère du travail, du dialogue social et des relations avec les institutions du Sénégal, du bureau BIT Dakar et des organisations de la société civile du Sénégal.

En effet, ce forum prend tout son sens après la création d’un Observatoire national sur la discrimination au travail (frontière fine entre les discriminations et les faits de violence et de harcèlement) et l’installation d’un comité tripartite national de suivi de la ratification de la C190.

Réalisation 2023

- ◆ 544 femmes sensibilisées aux VBG et à la SST
- ◆ 101 responsables syndicaux formés sur l’impact du changement climatique
- ◆ 159 transformatrices des 14 régions renforcées en digitalisation, gestion, comptabilité, marketing et dialogue social
- ◆ 90 responsables syndicaux formés dans les régions au dialogue social
- ◆ 65 responsables syndicaux formés sur le dialogue social, les techniques de négociation et la prise de parole en public
- ◆ Atelier national sur le financement de la protection sociale
- ◆ Participation à la formation des leaders syndicaux de ACTRAV Turin
- ◆ Participation aux 3 séminaires continentaux sur le financement de la protection sociale, la transition juste à Dakar, Abuja et Abidjan.

Nouvelle Lettre de Politique Sectorielle de Développement (LPSD) 2023-2027

La nouvelle LPSD qui a été soumise pour validation technique prend en compte, en plus des enseignements de l’exécution de la LPSD 2018-2022, les **enseignements tirés** de la COVID 19 en termes de prise en charge de la résilience et de relance économique, notamment dans le secteur du travail et de la protection sociale. Un secteur du travail en mutation avec l’intégration de nouveaux enjeux conjoncturels tels que la *réforme du Code du travail*, *l’élaboration du nouveau projet de Code de Sécurité sociale*, *la mise en œuvre du plan national de renforcement du dialogue social*, *la mise en œuvre du régime simplifié pour les petits contribuables – RSPC (économie informelle)* et l’ajustement stratégique induit par l’adoption du Plan d’actions prioritaires ajusté et accéléré ainsi que l’application effective des réformes du budget programme.

Samenwerking ITUC-Africa

In 2023 legden wij opnieuw de focus op de sociale beschermingspijler vanuit de IAO waardig werk agenda in onze samenwerkingsovereenkomst. Om synergie en kennisoverdracht te bevorderen waken wij erover om onze gemeenschappelijke programma partners te betrekken!

Validatie workshop in Dakar en publicatie van studie

La promotion et l'extension de la protection sociale sont inscrites dans les agendas et documents de stratégies nationales de développement dans de nombreux pays africains; mais souvent des

contraintes financières empêchent les gouvernements à investir dans la protection sociale à court et long termes. En effet, ce déficit de couverture découle d'un sous-investissement important dans la protection sociale.

d'accompagner efficacement ses organisations partenaires et les organisations syndicales africaines à mener des actions de plaidoyer pour l'augmentation des ressources budgétaires actuellement affectées à la protection sociale.

Conscient de cette faible couverture en Afrique (17,4 %, contre une moyenne mondiale de 46,9 %) et des faibles dépenses investis (3,8 % du produit intérieur brut, contre une moyenne mondiale de 12,9 %), **MSI a commandité une étude pilotée par la CSI Afrique sur le financement de la protection sociale** afin

Ainsi en aout 2023, **un atelier de validation** a été organisé à Dakar avec la participation de 30 représentant.e.s de différentes organisations syndicales africaines. A l'issue de cet atelier **une vidéo** de sensibilisation a été réalisé, ainsi que la publication et l'impression du rapport final sous forme de livret. La CSI Afrique a également rédigé une politique syndicale pour guider les actions de plaidoyer sur la promotion et le financement de l'extension de la protection sociale pour tou.te.s. en Afrique.

ITUC-Africa Congress en pre-congress seminar

In het kader van het **ITUC-Afrika congres van 28-30 November 2023** te Nairobi organiseerde de vzw BIS-MSI in samenwerking met haar gemeenschappelijke programmapartners een pre-congres workshop gericht op de financiering van sociale bescherming. De inhoud van het seminarie spruit voort uit de ITUC studie gefinancierd door BIS-MSI en gepubliceerd in 2023 over *"Financial mechanism for social protection directed towards the implementation of the R204 and taking gender mainstreaming into account in South-Africa and Burkina Faso"*. Tijdens de ééndaagse

workshop komen verschillende IAO experts aan bod en krijgen de aanwezigen de gelegenheid om te reflecteren in twee thematische werkgroepen. De eerste werkgroep handelt over hoe vakbonden het best omgaan met beleids- en lobby-

werk om op nationaal niveau fiscale ruimte voor sociale bescherming te creëren. De tweede gaat over de juridische kaders en realiteiten in de nationale context en acties om een beter juridisch kader te bekomen.

SECTOR FUND

Le fond sectoriel de l'alimentation VIA

En 2023, les actions du programme se sont concentrées dans les régions du sud du Sénégal. En effet, les régions du sud perdent des tonnes de fruits chaque année, fautes de transformation locale, de moyens et d'infrastructures. La transformation des produits halieutiques y est également forte présente du fait de la dominante présence de la pêche artisanale dans la région. Les transformatrices ont également des soucis pour écouler leurs marchandises dans une région enclavée, mais aussi pour trouver des emballages de qualité ou pour accéder aux financements.

Ainsi les formations décentralisées se sont poursuivies dans les régions de Kolda, Sédhiou Ziguinchor afin de renforcer, garantir et améliorer les moyens de subsistance et les revenus durables ainsi que la qualité de vie des communautés de transformatrices.

Des formations d'hygiène, de santé, de sécurité, de comptabilité, de marketing et de digitalisation ont été organisées ainsi qu'un renforcement des capacités de négociation individuelle et collective afin de faciliter les échanges avec les instances gouvernementales.

FEBELFIN project

Pour une première, BIS-MSI a reçu des fonds de FEBELFIN, négociés par les 3 syndicats belges, pour un soutien à nos programmes de solidarité internationale

En Juin 2023, le **Syndicat Unique des Travailleurs des Banques et Etablissements Financiers du Sénégal (SUTBEFS)** affilié à la CNTS, avec l'appui de la Fédération Belge du secteur Financier (FEBELFIN), a organisé un atelier de formation sur la transformation numérique et les systèmes de paiement à Dakar.

L'objectif du projet à travers cet atelier était de renforcer les capacités des délégué.e.s afin d'arriver à une amélioration des conditions de travail par la mise en place d'outils numériques pour les travailleuses et travailleurs de l'économie informelle à travers le lancement d'une dynamique d'intégration socio-économique.

En effet, au Sénégal, le poids de l'économie numérique était estimé à 3,3% du PIB en 2017, y compris l'usage des réseaux sociaux et le commerce en ligne.

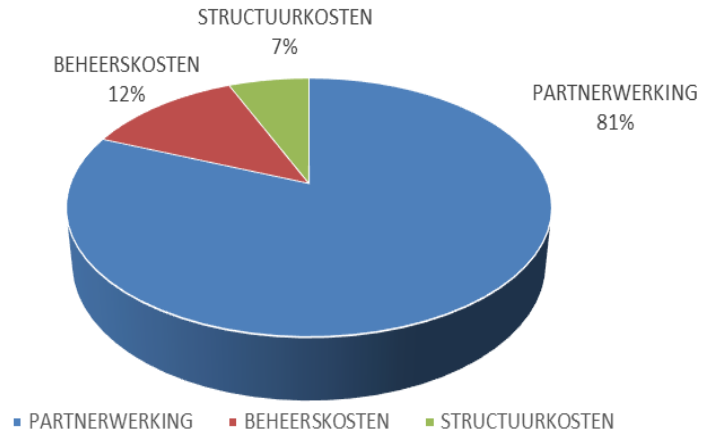
L'économie numérique est aujourd'hui en train de transformer le monde du travail à travers les innovations dans les technologies de l'information et de la communication qui facilitent désormais les transactions économiques et l'échange de grandes quantités de données entre les particuliers et les entreprises.

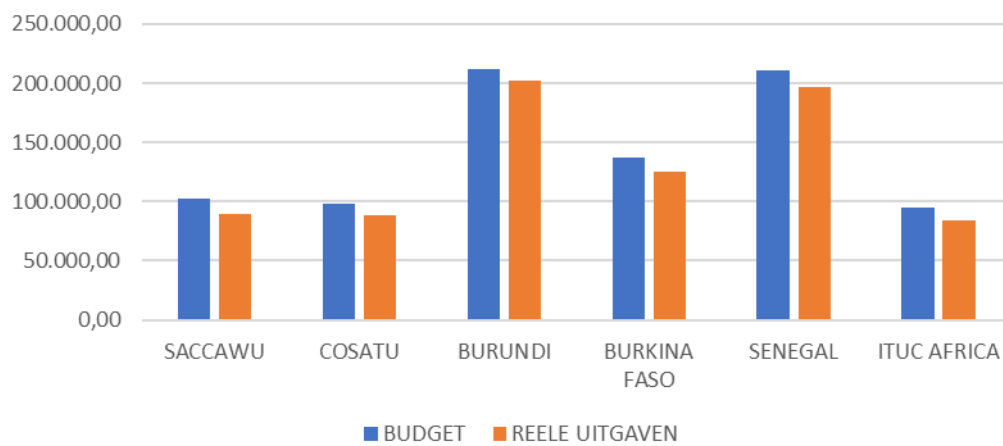
Financiële verantwoording 2023

De beleidscel van minister Gennez heeft in het jaar aan de NGO-sector een toekenning van bijkomende middelen n.a.v. de inflatie-uitdagingen gegeven. De vzw BIS-MSI heeft reeds het aangepaste Ministerieel Besluit en extra middelen voor het jaar 2023 vanuit DGD ontvangen. Voor BIS betekent dit dus een totaal extra subsidiebedrag van €98.750 verdeeld 50/50 over de jaren 2023 en 2024. Voor het jaar 2023 beschikt de vzw BIS dus over een verhoogd totaal programabudget van 1.066.426,20 euro (952.365,40 euro en een saldo van 114.060,80 euro zoals overgedragen van 2022). In reële termen hebben wij 965.874,19 euro (Operationeel + Beheerskosten + Structuurkosten) uitgegeven. Dit betekent een bestedingspercentage van **90,5%** voor het jaar 2023.

Verdeling van de uitgaven voor het jaar 2023

Budget per partner vs Reële uitgaven voor het jaar 2023

Integriteit

De vzw BIS heeft **geen** klachten via haar meldpunt voor het jaar 2023 ontvangen. Ook voor het jaar 2023 zijn wij via de Federaties de beleidsadviesgroep integriteit blijven opvolgen. Het jaar 2023 stond voornamelijk in het teken van het nieuwe KB Integriteit. In 2020 wijzigde het federale parlement de Wet van 19 maart 2013 betreffende de Belgische Ontwikkelingssamenwerking, om er een reeks bepalingen rond integriteit in te schrijven. Deze bepalingen werden verder uitgewerkt in een nieuw KB Integriteit (verder het KB), dat op 1 juli 2023 in werking is getreden. De kernpunten van het KB integriteit zijn:

- ◆ Het integriteitscharter wordt wettelijk bindend
- ◆ Schending van de verplichtingen van het integriteitscharter kan in sommige gevallen aanleiding geven tot sancties:
- ◆ De oprichting van een centraal meldpunt voor misbruik (van seksuele aard)
- ◆ De verplichting van organisaties om gepaste maatregelen te nemen en om gepaste bijstand te verlenen aan slachtoffers en melders wordt verder geduid.

De integriteit wordt een nieuw screeningsdomein voor de (volgende) erkenning als CMO, IA, federatie of koepel (toevoeging in 2020 bij de wet van 19 maart 2013). Wij nemen akte van het nieuwe KB2023 en consulteren met experts vanuit de ACLVB hoe de opvolging en het gevraagde draaiboek best door de vzw BIS wordt geïmplementeerd.

VOORUITKIJKEN NAAR 2024

Het jaar 2024 zal voor de vzw BIS-MSI grotendeels in het teken staan van de voorbereiding van de erkenning en screening dossier zoals vereist door de wet op ontwikkelingssamenwerking.

Het evaluatie-cycli richten zicht op de uitvoeren van de mid-term evaluatie in het jaar 2024. Deze evaluatie zal belangrijke aanbevelingen en leeraspecten aan de werking van de gemeenschappelijke programma meegeven om in de toekomst rekening mee te houden.

Wij kijken ook uit naar de publicatie van de Strategische nota Waardig Werk en eveneens naar het nieuw Koninklijke Besluit betreffende niet-gouvernementele samenwerking.

TEAM

Olivier Valentin

Voorzitter vzw BIS / Président asbl MSI

Maresa Le Roux

Coördinator Internationale Samenwerking

Katy Fall

Projectverantwoordelijke, West-Afrika

Joris Verschueren

Projectverantwoordelijke, Centraal Afrika

Nina Nsombola Mpoma

Administratief medewerkster

VZW BIS / asbl MSI

Boudewijnlaan 8 - 1000 Brussel

Boulevard Baudouin 8 –1000 Bruxelles

00 32 2 509 16 00

O/N°0478060441 RPR Brussel

<http://www.aclvb.be/nl/homepage-bis>

<https://www.cgslb.be/fr/accueil-msi>

Belgium

partner in development